

SAG 2.6

DIGITALE FUNDAMENTERES ARKITEKTURINDSATS

KOMMUNERNES DIGITALISERINGSPROGRAM 2021-25

KL

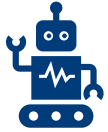
Kommunernes Digitaliseringsprogram 2021 - 2025

6 delprogrammer

Borger, teknologi og lokaldemokratiet

Indsatser om digital kommunikation, digital inklusion og demokrati

Digital transformation og styrket udbredelse af modne teknologier

Indsatser om udbredelse af digitale velfærdsløsninger, digitale kompetencer

Sammenhængende velfærdsforløb og indsatser

Indsatser om digital understøttelse af borgerforløb

Klima og ressourcer

Indsatser om brug af data, CO2-reduktion etc.

Bedre velfærd og styring med data

Indsatser om datastandardisering og brug af data til nye formål

Digitale fundamentet

Indsatser om informationssikkerhed, rammearkitektur

Delprogram 1

Igangværende projekter

- 1.1 Lettere veje for digitalt udfordrede (på vej til afslutning)
- 1.2 Det fælleskommunale selvbetjeningsstjek
- 1.3 Effektmåling af kommunernes kontrolindsats
- 1.4 Digitaliseringsklar opkrævning og systemtilretning (DOS)
- 1.5 Udbredelse og evaluering af materialer om lokaldemokrati
- 1.6 Moderne inkluderende, digital service

Projekter i pipeline

- Der er ikke yderligere projekter i pipeline for 2022

Delprogram 2

Igangværende projekter

En samlet indsats der understøtter digital transformation og udbredelse af modne teknologier. Er ikke formuleret i projekter men i følgende temaer

- A. Teknologiindsigt
- B. Digital omstilling
- C. Videndeling og udbredelse
- D. Samarbejde om innovation

Projekter i pipeline

- Der er ikke yderligere projekter i pipeline for 2022

Delprogram 3

Igangværende projekter

- 3.3 Databaserede risikovurderinger af unges frafald fra ungdomsuddannelse
- 3.4 Sikker medicinering og digital kommunikation på rusmiddelcentre
- 3.5 Analyse af borgerperspektiv og brugervenlighed i Det Virtuelle Jobunivers

Projekter i pipeline

- Videre arbejde med den kommunale ungeindsats
- Bedre dataunderstøttede overgange på dagtilbuds- og skoleområdet
- Datatilgængelighed på folkeskoleområdet

Delprogram 4

Igangværende projekter

- 4.1 Dataunderstøttet klimatilpasning
- 4.2 Digitale affaldsdata
- 4.3 Databaseret energiledelse

Projekter i pipeline

- Der er ikke yderligere projekter i pipeline for 2022

Delprogram 5

Igangværende projekter

- 5.1 Fælles Faglige Begreber – Børn & Unge
- 5.2 Fælles standard for hjælpemidler på tværs af sundheds-, ældre- og socialområdet.
- 5.4 Standardisering af kommunale afgørelser på det specialiserede socialområde
- 5.5 Styrket udbredelse af og øget værdiskabelse ved brug af Internet Of Things
- 5.6 Det fælleskommunale nøgletalssamarbejde på ejendomsområdet
- 5.7 Forudsætninger i praksis for værdiskabelse med Fælles Sprog III
- 5.8 Værdiskabelse med aggregerede FSIII-data
- 5.9 Ladestandere i GeoFA

Projekter i pipeline

- Konsolidering og styrkelse af den Fælleskommunale Virksomheds-kontakt Database (FVDB)
- Sociodemografisk monitorering med GeoFA

Delprogram 6

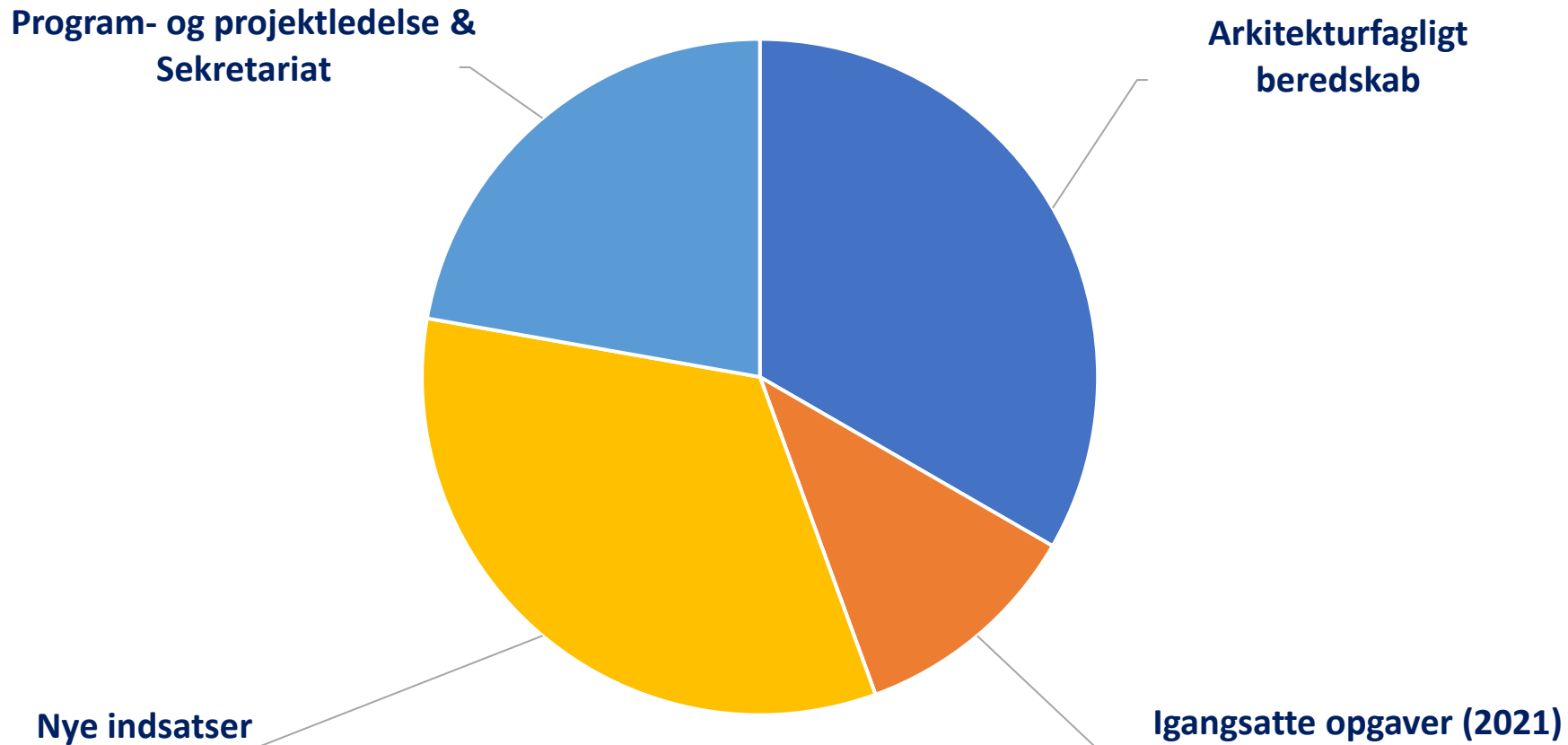
Igangværende projekter

- 6.1 Arkitekturfagligt beredskab
- 6.3 Kobling m. FK-rammearkitektur og FK-infrastruktur
- 6.5 Analyser af status på Cyber- og informationssikkerhed i kommunerne
- 6.6 Fælleskommunal videndeling om Cyber- og informationssikkerhed
- 6.7 Kommunalt værn mod cyberkriminalitet
- 6.8 Værktøjer, drejebøger og metoder til understøttelse af kommunernes arkitekturstyring og it-anskaffelser

Projekter i pipeline

- Governance for datastandarder

Ressourcefordeling pr. indsatskategori 2022

KRAVMATERIALE TIL UNDERSTØTTELSE AF DEN KOMMUNALE ANSKAFFELSESPROCES

FÆLLESKOMMUNAL E KRAVBESKRIVELSER

**It-arkitekturrådet, 14. september
2022**

KL

Afdæk markedet

Afklar organisationens behov

Afklar it-arkitekturkrav

Er der retningslinjer for og krav til it-arkitektur, som løsningen skal overholde for at passe ind i systemlandskabet?

Du kan finde inspiration til arbejdet med arkitekturaflarung i disse kommunale eksempler:

- Fredericia Kommunes [Arkitekturbilag til brug ved it-anskaffelser](#)
- Aalborg Kommunes [værktøjer til arkitekturstyring og -screening](#)

Du kan læse om de Fælleskommunale Arkitekturprincipper og -regler, byggeblokke etc. på rammearkitektur.kl.dk.

Gennem OS2-samarbejdet, har en gruppe kommuner udviklet [OS2kravmotor](#), som er et kravkatalog til brug ved dialog med leverandører om non-funktionelle krav. Du kan læse om retningslinjerne for og formen på kravene i kravmotoren [i denne guide fra OS2](#).

Tag stilling til brug af fælleskommunal infrastruktur

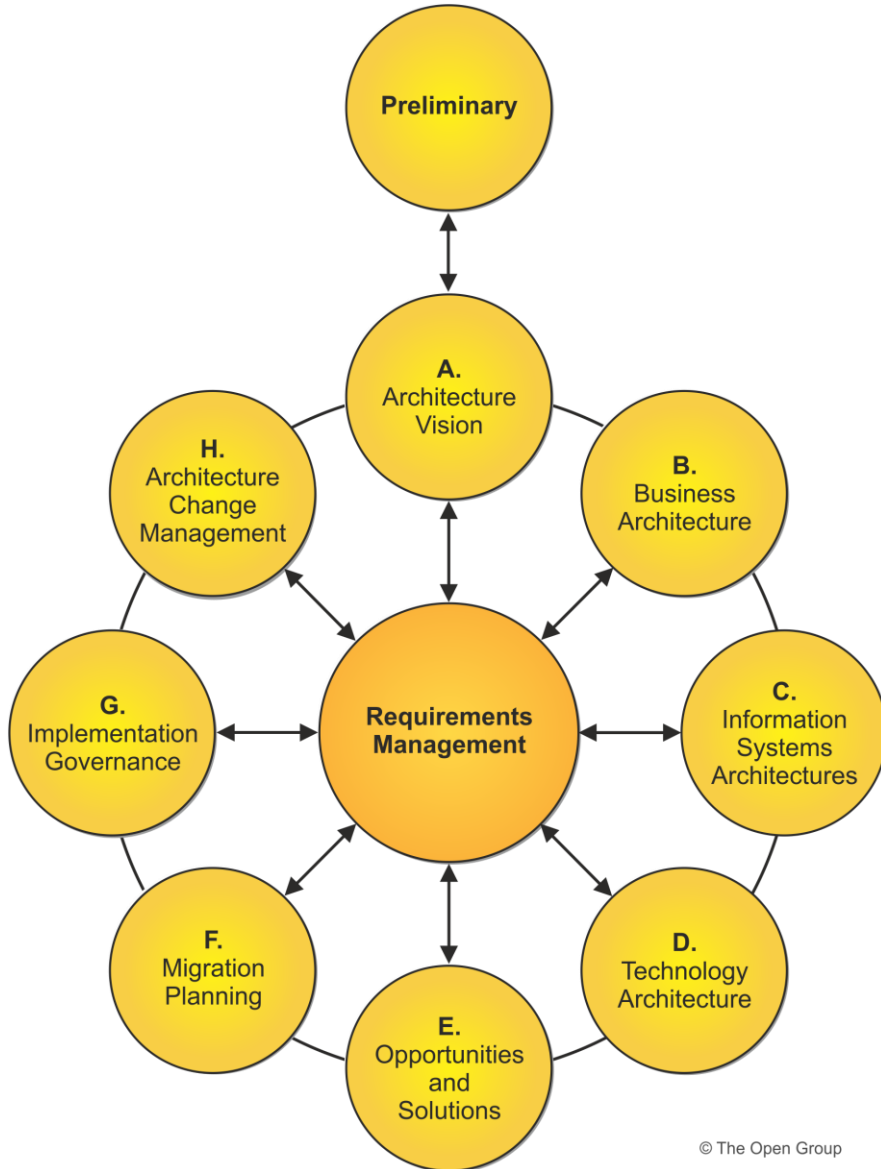
Tag stilling til snitflader/integrationer

Ombudsmandens juridiske "kravsspecifikation" til nye IT-anskaffelser

Afdæk markedet

Afklar organisationens behov

Afklar it-arkitekturkrav

Er der retningslinjer for og krav til it-arkitektur, som løsningen skal overholde for at passe ind i systemlandskabet?

Du kan finde inspiration til arbejdet med arkitekturafklaring i disse kommunale eksempler:

- Fredericia Kommunes [Arkitekturbilag til brug ved it-anskaffelser](#)
- Aalborg Kommunes [værktøjer til arkitekturstyring og -screening](#)

Du kan læse om de Fælleskommunale Arkitekturprincipper og -regler, byggeblokke etc. på rammearkitektur.kl.dk.

Gennem OS2-samarbejdet, har en gruppe kommuner udviklet [OS2kravmotor](#), som er et kravkatalog til brug ved dialog med leverandører om non-funktionelle krav. Du kan læse om retningslinjerne for og formen på kravene i kravmotoren [i denne guide fra OS2](#).

Tag stilling til brug af fælleskommunal infrastruktur

Tag stilling til snitflader/integrationer

Ombudsmandens juridiske "kravsspecifikation" til nye IT-anskaffelser

Forvurdering (bilag 1)

- Hvilke systemer: Alle anskaffelser, kontraktforlængelser og – fornyelser
- Formål: Er der behov for screening?

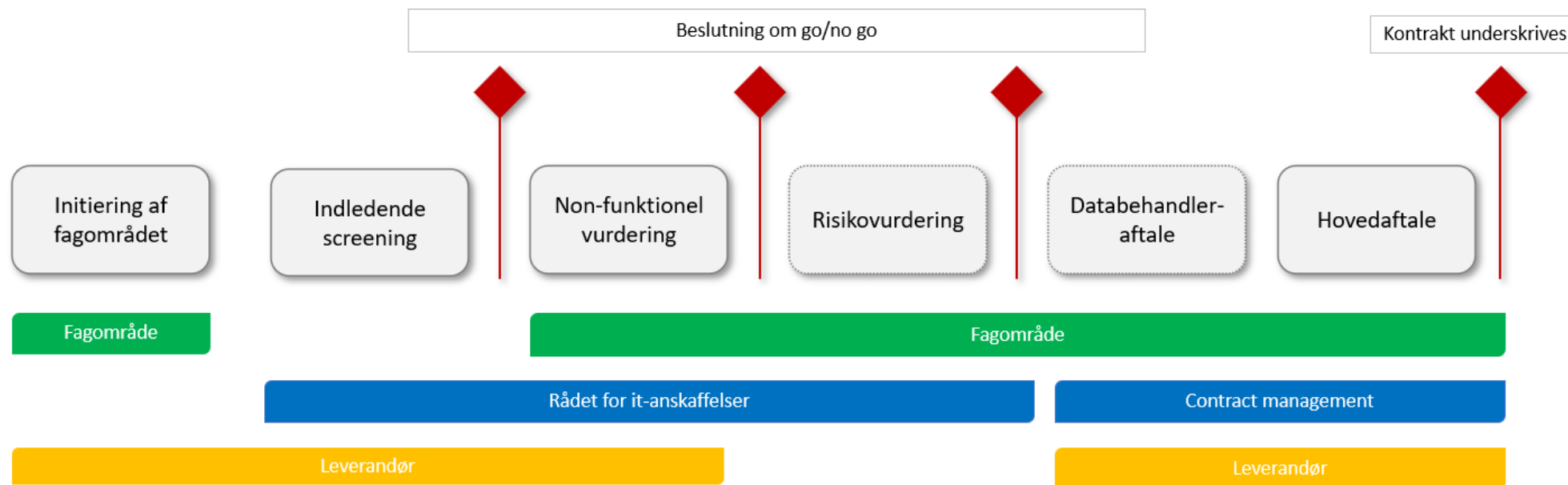
Screening (bilag 2)

- Hvilke systemer: Systemer hvor det evt. kunne være relevant med en vurdering
- Formål Er der behov for en vurdering? Og; hvad skal vurderingen fokusere på?
- Hurtig og enkel undersøgelse

Vurdering (bilag 3)

- Hvilke systemer: Hvor der er væsentlige arkitektur problemstillinger
- Formål: Afdække og komme med forslag til løsning af arkitekturudfordringer
- Dybtgående, men fokuserede analyser

Processen

○○○○

Afklaring

Markedsdialog

Kontraktindgåelse

Implementering

Kvalitetssikre og **samle**
fælles krav til it-systemer

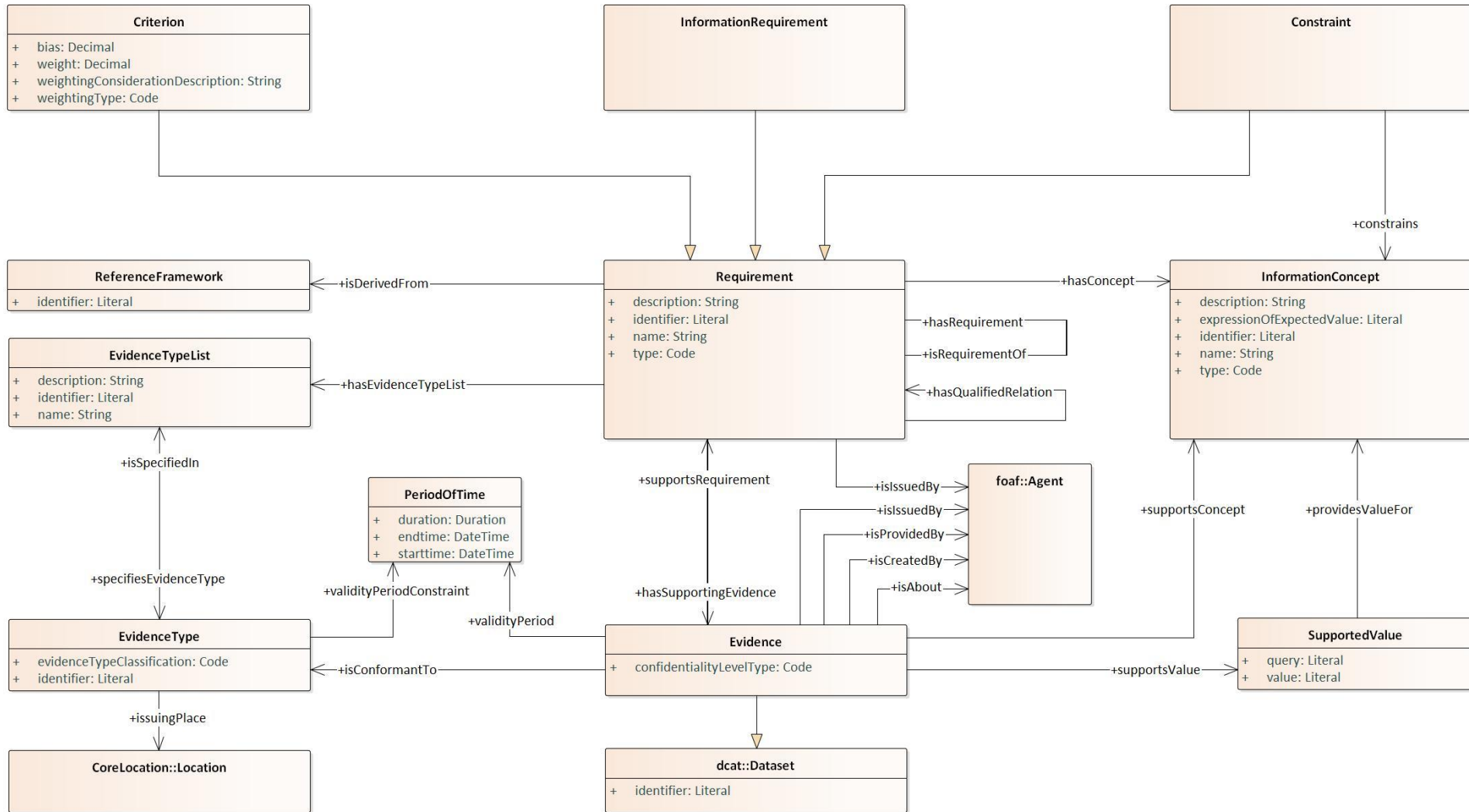

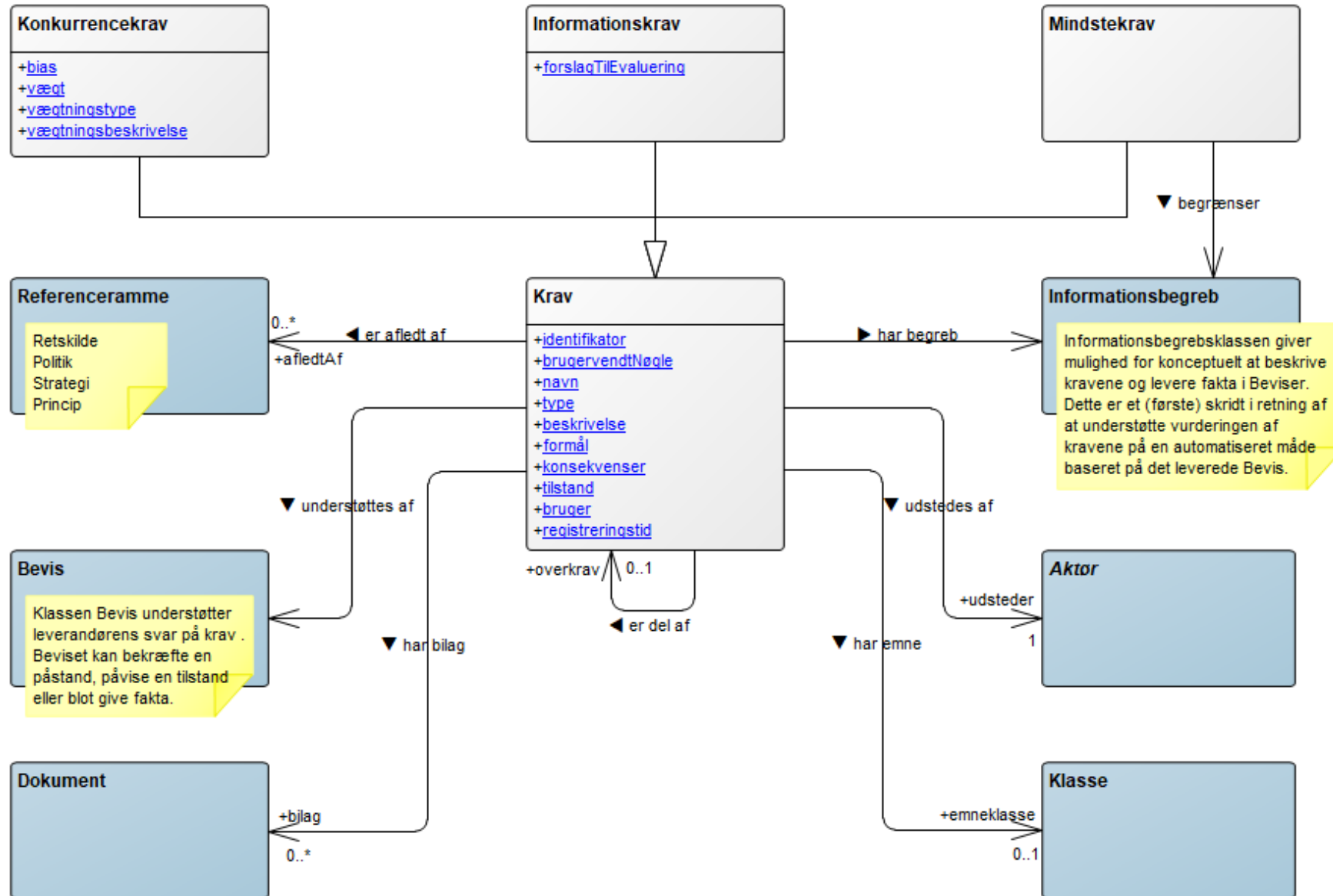
Dele og **genbruge** krav på
tværs af it-projekter

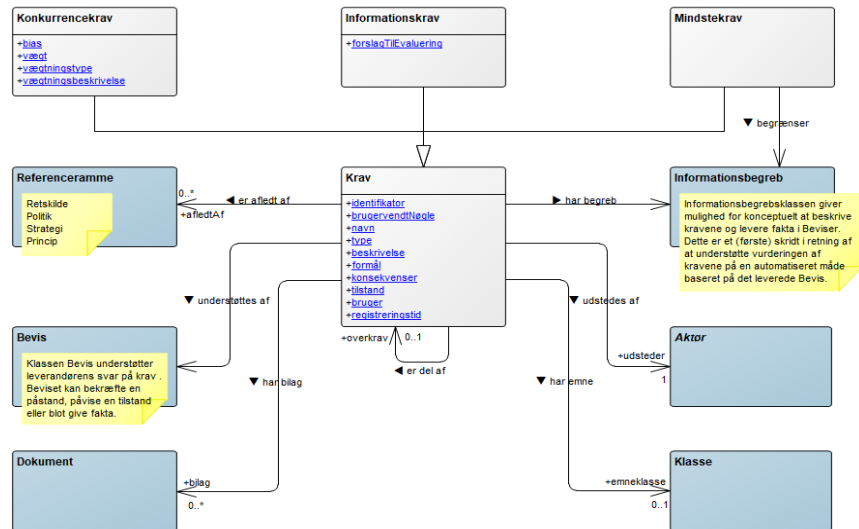

Påvirke og **understøtte**
markedet gennem dialog

class CCCEV_v2.00

CCEV (standard)	KOMBIT	Kravbanken (KK)	OS2kravmotor	Fælles krav til UX	IoT kravkatalog (SKR)
Identifikator					
Brugervendt nøgle	Krav ID	ID	Krav ID		Kravnummer
Navn	Navn	Beskrivelse	Navn	Titel	Kravformulering
Type	Kategori	Kravtype	Prioritet	Krav/anbefaling	
Beskrivelse	Beskrivelse Bemærkninger	Note Option	Beskrivelse	Beskrivelse Uddybende beskrivelse mv.	Kravafklaring
Formål	Forretningsbehov		Rationale	Formål	(Rationale)
Konsekvenser	Konsekvens ved udeladelse				(Implikationer)
Tilstand		Status			
Bruger		Bruger			
Registreringstid		Oprettet	Sidst ændret		
Overkrav [0..1]		Delleverance Kriterie			
Afledt af [0..*]	Lovhenvisning	Reference Standard			Bidraget til principper
Bevis [?]	Acceptkriterium				
Bilag			Bilag	Vejledninger mv.	
Emneklasse	Gruppe		Kategori		Kravområde
Ejer [1]					
Informationsbegreb [?]					
Bias					
Vægt		Vægtning			
Vægtningstype					
Vægtningsbeskrivelse		Vægtningsbeskrivelse			
Forslag til evaluering	Acceptkriterium	Vejledning		Acceptkriterium	Forslag til evaluering

Kravtyper

Beskrivelse af kravtyper, herunder sammenhæng med MoSCoW-metoden.

Sådan kan man bruge standarden

Eksempel på et mindstekrav om integration til udvalgte services på Serviceplatformen:

Krav #	Anvendelse af Serviceplatformen		
Kategori:	Mindstekrav	Type:	Ikke-funktionelt
Beskrivelse:	<p>Løsningen skal integrere til følgende services på Den Fælleskommunale Serviceplatform og forestå den nødvendige tilslutning til Serviceplatformen:</p> <p>[Her indsættes en eller flere specifikke henvisninger til services på Serviceplatformen. De specifikke services findes ved brug af https://digitaliseringskataloget.dk/]</p>		

Eksempel på et konkurrencekrav om integration til services på Serviceplatformen:

Krav #	Anvendelse af Serviceplatformen		
Kategori:	Konkurrencekrav	Type:	Ikke-funktionelt
Beskrivelse:	<p>Løsningen skal i størst muligt omfang anvende Den Fælleskommunale Serviceplatform i forbindelse med adgang til data og funktionalitet.</p> <p>"Tilbudsgiver bedes beskrive, i hvor høj grad Løsningen anvender Serviceplatformen og eventuelt begrunde, hvorfor Serviceplatformen ikke anvendes. Det vægtes højt, at tilbudsgiver har anvendt Serviceplatformen i størst muligt omfang."</p>		

Eksempel på et konkurrencekrav om en option på integration til fremtidige services på Serviceplatformen:

Krav #	Anvendelse af Serviceplatformen		
Kategori:	Konkurrencekrav	Type:	Ikke-funktionelt
Beskrivelse:	<p>Leverandøren skal på Kundens anmodning, og uden unødvendige ophold, omlægge en eller flere af Systemets allerede specificerede og implementerede integrationer til at hente data via Den Fælleskommunale Serviceplatform, såfremt Serviceplatformen kan stille lignende integrationer til rådighed.</p> <p>"Tilbudsgiver skal i tilbuddet beskrive processen for en sådan omlægning og angive en pris. Prisen skal være per integration i Systemet, men kan godt være differentieret på fx nem, middel og kompliceret integration, så kommunen ved, hvad det vil koste at omlægge hver enkelt integration. Det vægtes højt, hvis prisen er lav og processen ukompliceret."</p>		

OS² kravmotor

KL

Tilføj krav eller et tekstafsnit

Udfyld felter og tryk på knappen.

Kravtype
 Krav
  Prioriteret krav
  Mindstekrav
  Informationskrav

Option
 Nej
  Ja

Beskrivelse

Overvej om kravet er præcist og testbart. Fokuser på behov og ikke løsning.

Vægtning

Her kan du skrive hvordan kravet vægtes under evaluering.

[Vis udvidet](#)

Underkriterie

Vægtning

0 (Slet ikke)
  1 (Lidt)
  2
  3
  4
  5
  6
  7
  8
  9
  10 (Meget)

Delleverance

Ingen værdi
  D1
  D2
  D3
  D4
  D5
  D6
  D7
  D8
  D9
  D10

Standard

Ingen værdi
  Standard
  Tilpasning

Statusnote

Intern vejledning

[Tilføj krav](#)

#ID	Beskrivelse	Kravtype
K1	Introduktion	
K1.1	Vejledning	
K1.2	Begrebsdefinitioner	
K1.3	Kundens IT-miljø	
K1.3:1	Leverandøren skal redegøre for hvilke ændringer der skal til i Kundens IT-miljø, jf. Underbilag [x.x] Kundens IT-miljøbeskrivelse, for at kunne anvende Løsningen.	IK
K2	Data	
K2.1	Data som systemet skal behandle	
K2.1.1	Begrebsmodel	
K2.1.1:1	Leverandøren skal, som en del af sit Tilbud, redegøre for Løsningens Begrebsmodel. Redegørelsen skal omfatte: -Løsningens Begreber og relationer. -Mulighederne for ændring af Løsningens Begrebsmodel efter Kundens ønsker. -Hvorvidt Løsningen kan understøtte Kundens Begrebsmodel, jf. Underbilag [x.x] Kundens Begrebsmodel.	IK
K2.2	Datakonvertering	
K2.3	Ledelsesinformation	
K2.3:1	Leverandøren skal sikre, at samtlige Data i Løsningens Driftsmiljø, herunder Konverterede Data, Metadata, Systemdata samt Logdata, senest på Overtagelsesdagen stilles til rådighed for overførsel til Kundens BI-plattform.	MK
K2.3.1	Kundens adgang til Data	
K2.3.1.1	Generelt om Kundens adgang til Data	
K2.3.1.2	Kundens adgang til Data, scenarie 1	
K2.3.1.2:1	Leverandøren skal som en del af sit tilbud redegøre for hvilke data fra Løsningen der udstilles, og hvordan data stilles til rådighed for Kunden. Af redegørelsen skal fremgå: -hvor ofte de udstillede data er opdaterede i forhold til produktionsdata. -hvordan udtræk kan foretages (API eller databaseudtræk). -hvor lang tid afviklingen af udtræk forventes at tage. -hvor fleksibel definition og afvikling af udtræk er. -hvorledes brugerstyring håndteres i det udstillede system.	IK

Gruppe	Krav	Krav navn	Kategori	Beskrivelse	Rationale/ Konsekvens ved udeladelse	Forretningsbehov
Arkitektur		Arkitekturprincipper	FMK	Løsningen skal udvikles efter de fælleskommunale Arkitekturmål, -principper og -regler, Version 1.0 24. maj 2018	Dette er et krav fra KL. De enkelte principper vurderes i forhold til løsningen	Compliance med kommunernes vedtagne regler
Arkitektur		Automatiske kontroller på løsningens validitet		Løsningen skal have indbyggede kontroller før endelig afslutning af enhver transaktion. Kontrollen skal sikre at al information skal opfylde forretningsreglerne, være konsistent og synkroniseret eller persisteret for synkronisering med eksterne systemer inden transaktionen afsluttes. Der skal udarbejdes en konsekvensanalyse af at en sådan kontrol fejler, og korrekt forretningsmæssig håndtering implementeres	Hvis der ikke sikres persistering, kan operationer og data mistes i løsningen i tilfælde af fejl	At antal fejl reduceres, og der så vidt muligt sikres at fejl ikke får afledte konsekvenser
Arkitektur		Design godkendes inden udvikling	FMK	Løsningens design skal dokumenteres og godkendes inden udvikling af det bagvedliggende kode påbegyndes. Efterfølgende ændringer til design skal godkendes inde de effektueres	Uden en forhåndsgodkendelse af design, kan det være vanskeligt at få rettet grundlæggende problemer efterfølgende	At sikre at løsningen lever op til kravene på et tidligt tidspunkt
Arkitektur		En logisk instans		Systemet etableres som én logisk instans. Hvis systemet opbygges af forskellige komponenter, skal disse opleves som en samlet hele. Det gælder f.eks., men er ikke begrænset til, præsentation og funktionalitet på brugergrænseflader, forretningsprocesser, dataudtræk, og kommunikation via snitflader.	Vi har tidligere oplevet leverancer, hvor brugerne oplevede at skulle betjene to forskellige systemer for at løse deres opgaver.	
Arkitektur		Fælleskommunale digitaliseringsstrategi		Arkitekturen skal være i overensstemmelse med den fælleskommunale digitaliseringsstrategi (FÆKDIG)	Overordnede krav fra KL til løsningens arkitektur	Compliance med kommunernes vedtagne regler
Arkitektur		Fællesoffentlige digitaliseringsstrategi		Arkitekturen skal være i overensstemmelse med den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi (FOFDIG)	Overordnede krav fra KL til løsningens arkitektur	Compliance med statens vedtagne regler
Arkitektur		Indkapsling og abstraktionslag		Systemets forretningskomponenter isoleres implementeringsmæssigt fra Systemets systemer gennem indkapsling og abstraktionslag	Indkapsling begrænser afhængigheder mellem den forretningsmæssige del af systemet og øvrige systemkomponenter. Mangler indkapsling kan vedligeholdelse være leverandøraftængig, og formindske systemets levetid	Lettere vedligeholdelse i systemets levetid

Principper for tværgående krav til 02.19 Fagsystemer (2023)

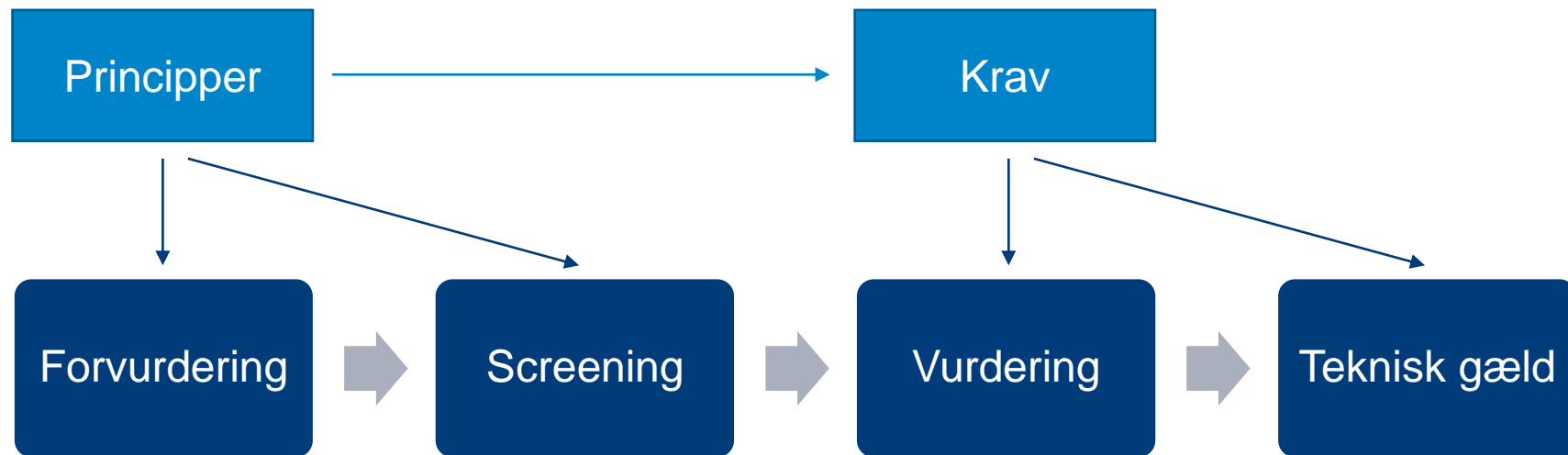
SKI beskriver her principperne for tværgående krav til Services, der bliver tilbudt på den kommende 02.19 (2023). Formålet er at give kunder og leverandører indblik i de kravtemaer som SKI planlægger, at der skal indgå i den kommende rammeaftale og som omfatter:

1. Generelle krav til services
2. Tekniske krav til services
3. Lovkrav til services

Kravene vil blive opdelt i obligatoriske mindstekrav til Servicen og evalueringskrav til Servicen.

Udover ovenstående kravtemaer vil der i rammeaftalen også være krav vedrørende:

- It- og informationssikkerhed, inklusive GDPR
- Integrationer til den fælleskommunale infrastruktur
- Integrationer til offentlige og fællesoffentlige komponenter (fx NemLogin, Digital Post, Datafordeleren)
- Integrationer til Kundens egne it-systemer
- Datamigrering (dækket af transition ind/ud)
- Adgang til egne data

CIRKULÆR DATABANK

STYRKET INDSATS
OM DIGITALE
AFFALDSDATA

Cirkulær Databank

En målsætning om affald

Mindre affald

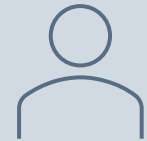
Mindre spild

Mere genbrug

Bedre udnyttelse af naturressourcerne

Flere aktører

Fælles om data

Fælles forståelse

Fælles sprog

Fælles model

Solidt datagrundlag – retvisende, ensartede og relevante

Cirkulær Databank

Den cirkulære databank er den **centrale platform**, som på en overskuelig måde **stiller relevante data til rådighed** for borgere, virksomheder og myndigheder, der kan træffe proaktive beslutninger som **fremmer klimainsatsen i Danmark** og den cirkulære omstilling herunder **affaldsforebyggelse, genbrug, genfremstilling** og **genanvendelse** samt skaber synergier og vækstmuligheder lokalt, nationalt og globalt.

Skal bygges på et fælles sprog og en fælles model vi bliver enige om

Model- genbrug & sammenhæng

Affald

Aktiviteter og indsatser

Dokument & klassifikation

Grunddata

Affaldsdatamodel

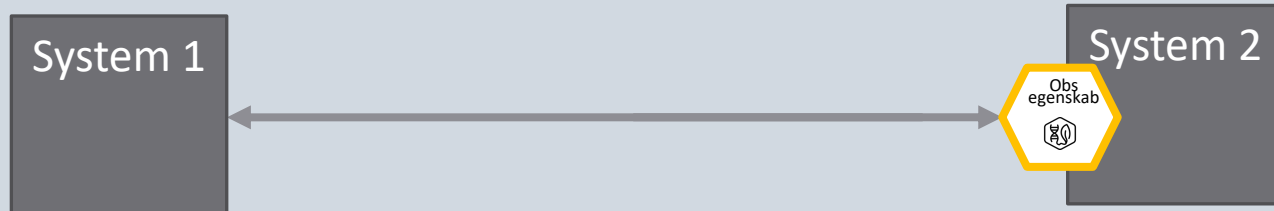

Hvordan ?

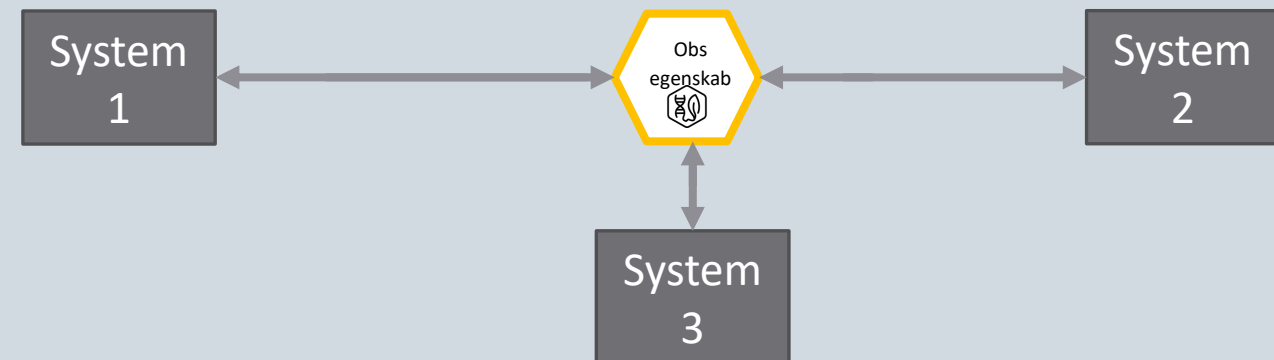
1. Implementeres i systemer

2. Anvendes i snitflader

3. Anvendes som fælles udvekslingsprog

.. Og nu skal vi blive enige
